

ปีนี้นับเป็นปีที่สำคัญของวารสารวัณโรค โรคทรวงอก และเวชบำบัดวิกฤต เนื่องจากเป็นปีที่วารสารฯ ฉบับนี้ได้ผ่านร้อนผ่านหนาวขึ้นสู่ปีที่ 30 แล้ว ที่ผ่านมวารสารฯ ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัณโรค โรคทรวงอกและเวชบำบัดวิกฤต ให้แก่บุคลากร แพทย์เวชปฏิบัติ ตลอดจนบุคลากรทางด้านสาธารณสุข และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวิชาการ ผ่านการนำเสนอ บทความวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบทความทบทวนวารสาร นิพนธ์ต้นฉบับ รายงานกรณีศึกษา ฯลฯ เชื่อว่าภารกิจที่วารสารฯ ฉบับนี้ได้ทำไปตลอดระยะเวลาเกือบ 30 ปี น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมไม่มากนักน้อย

ในวารสารฯ ฉบับที่แล้ว ได้กล่าวถึงคำไทยที่มักใช้ผิดไปแล้วส่วนหนึ่ง ฉบับนี้จึงขอสลับมาเล่าสู่กันฟังในเรื่องของศาสตร์และศิลป์ของการพิมพ์ หรือที่เรียกกันว่า “Typography” บ้าง

ในยุคสมัยนี้ที่คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลกลายเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ทำให้ในปัจจุบันหลายคนใช้การพิมพ์มากกว่าการเขียน วิชาพิมพ์ดีดกลายเป็นวิชาที่เด็กนักเรียนสมัยนี้ต้องเรียน ปัจจุบันแทนที่เราจะเขียนด้วยลายมือแล้วส่งให้เลขาฯ พิมพ์ให้ หลายคนใช้วิธีพิมพ์เอง เพราะทุ่นระยะเวลาในการตรวจทานและแก้ไขลงไปได้มาก เพราะฉะนั้นการรู้หลักการของ typography ก็จะช่วยให้ออกสารหรือบทความที่พิมพ์มีความถูกต้องและน่าอ่านมากขึ้น ผมขออนุญาตนำเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเรียนให้ทราบ

เรื่องแรกคือ ทำไมหนังสือบางเล่มจัดรูปแบบการพิมพ์เป็นคอลัมน์เดียว บางเล่มเป็นสองคอลัมน์ เหตุผลนั้นสืบเนื่องกับขนาดของตัวอักษร (ฟอนต์) ที่เลือกใช้ หากใช้ขนาดใหญ่สามารถจัดรูปแบบคอลัมน์เดียวได้ แต่หากใช้ขนาดเล็ก ควรแบ่งเป็นสองคอลัมน์ ทั้งนี้เนื่องจากการกวาดสายตาของผู้อ่านเพื่อหาจุดเริ่มของบรรทัดใหม่ต้องอิงกับบรรทัดเดิม เพราะฉะนั้นความยาวของบรรทัดที่ยาวเกินไปทำให้ผู้อ่านมีความยากลำบากในการหาบรรทัดใหม่

เรื่องที่สองคือ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการเว้นช่องไฟ ซึ่งมีการใช้โดยไม่ถูกต้องอยู่มาก ตัวอย่างเช่น “หลอดลม, ปอด” มักพิมพ์ผิดเป็น “หลอดลม ,ปอด”; “วัณโรค (tuberculosis)” มักพิมพ์ผิดเป็น “วัณโรค(tuberculosis)”; “พ.ศ. 2552” มักพิมพ์ผิดเป็น “พ.ศ.2552”; เป็นต้น นอกจากนี้ หลังเครื่องหมายไม้ยมก (๗) หรือ ไปยาล (๗) ก็ควรเว้นช่องไฟเสมอ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถช่วยตัดคำและจัดรูปแบบให้เราได้ แต่การเว้นช่องไฟหรือการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ไม่ถูกต้องจะทำให้การจัดรูปแบบบรรทัดผิดเพี้ยนไป

เรื่องที่สามคือ การใช้ตารางหรือรูปภาพประกอบบทความ รูปแบบที่ใช้ในปัจจุบัน คือ ชื่อตาราง (ตารางที่ 1 .....) ให้อยู่เหนือตาราง ในขณะที่ถ้าเป็นรูปภาพ ชื่อของรูปภาพ (รูปที่ 2 .....) ให้อยู่ใต้รูป ในกรณีของตาราง ไม่นิยมให้มีเส้นในแนวนิ่ง เพราะทำให้ขัดต่อการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ความจริงยังมีเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยในเรื่องนี้อีกมาก หากมีโอกาสจะได้นำมาเล่าสู่กันฟังอีก

วันชัย เดชสมฤทธิ์ฤทัย พ.บ.

บรรณาธิการ